110

BIBLIOTECA

PENTRU TOTI

GLORIILE MUZICII

Traducere de

Dumitru Stăncescu

Cu 12 portrete ale celor mai de seamă compozitori

BIBLIOTECA UNIVERSITATII

EDITURA

Librăriei «UNIVERSALA» Alcalay & Co.

București, calea Victoriei, 27

Prețul 5 le

Puține cărți au fost primite în lume cu un alai de laude atât de general și fără nici o cârtire, ca „Quo vadis“, opera lui Sienkiewicz. Și-acum, după atâta vreme dela răspândirea ei peste tot pământul, „Quo vadis“ pasionează pe lectorul rafinat, îl îndepărtează de predilecția sa pentru nuanțe și subțirimi, și-l face să trăiască în lumea romană, pe timpul lui Nerone, alături de arbitrul eleganței: Petroniu. Și cum isvorul lacrimilor n'a secat, cititorul se înduioșază de nenumăratele spectacole de suferința creștinilor și de dragostea dintre Ligia creștina și Vinicius.

Traducerea e datorită lui Haralamb G. Leeca și nu-i lipsește nici un capitol, nici un rând De aceea are nu mai puțin de 560 de pagini.

1513/926

NUMĂR DE INTRARE
31 JUL. 1937
Biblioteca Universității Iași
1513/1926

Gloriile Muzicei

Traducere de

DUMITRU STĂNCESCU

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
IAȘI

BUCUREȘTI
Edit. Libr. „Universala", Alcalay & Co.
27, Calea Victoriei, 27
1925

CU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PALESTRINA

(1521-1594)

Ion-Baptist-Petre de Palestrina s'a născut într un orășel din Statele pontificale, la Palestrina, vechea Prenegta, și acolo află, ca copil din cor o educație pe care sărăcia familiei sale nu i-o putea da. După ce urmă cursurile lui Godinel, fondatorul unei școli franco-belgiane la Roma, intră în capela pontificală fără examen, din pricina reputației ce 'i făcuse prima lui culegere de compuneri muzicale.

Pe atunci, la mijlocul veacului al XVI-lea, muzica italiană mergea spre decadență. Conciliul de Trenta o prescrise din biserici, căci ajunsese nevrednică, prin caracterul său profan, de a fi ascultată la picioarele altarului.

O comisie de cardinali fu numită ca să îndrepteze lucrul.

Sfântul Carol Borromeu, care făcea parte din ea, se gândi la mijlocul de a salva o artă destinată de Dumnezeu a-i

împodobi cultul; el rugă pe Palestrina să compuie o muzică bisericească în stil grav și cu adevărat religios.

Soarta muzicei atârna de această încercare.

Palestrina aduse peste trei luni o liturghie, pe șase voci, numită *Mesa Papei Marcel*. Papa și cardinalii cari o ascultară rămaseră încântați de pioasa inspirație a artistului.

Cardinalul Piram zise:

— O armonie așa de frumoasă și de dulce nu poate veni de cât din cer, unde fericirea e vecinică.

Cauza muzicei italiene în biserică fusese câștigată.

Papa îl însărcină să mai compuie și alte asemenea bucăți.

Palestrina merită, pentru muzica ce compuse, numele de Omer al muzicei vechi, salvatorul și prințul muzicei. Mai mult de cât atât, el se făcu șeful unei școli care îi adoptă metoda și urmări transformarea muzicei bisericești.

Adânca mâhnire ce încercă Palestrina, la moartea soției sale Lucrezia, îi întunecă zilele cele din urmă ale vieței și i le scurtă de sigur.

Inainte de a muri el zise fiului său Hygins:

PALESTRINA (1524 1594)

— Fiul meu, îți las un mare număr de lucrări netipărite; mulțumită cardinalului Aldobrandini și ducelui de Toscana îți las și cu ce să le tipărești; te rog dar să le tipărești cât de curând, spre lauda a Tot-Puternicului și pentru celebrarea cultului său în templele sfinte.

Ingropăciunea sa semănă cu un triumf. prin pompa ce se desfășură, prin mulțimea și însemnătatea celor de față.

Corpul său fu înmormîntat în biserica Sf. Petre lângă altarul sfântului Simon și inscripția următoare se citește și acum pe piatra de pe mormântul lor:

IOANNES PETRUS MOYSIUS
PALESTRINA
MUSICAE PRINCEPS

Iată apreciarea talentului său muzical făcută de către Choron, un savant:

„Palestrina e unul dintre cei mai mari maeștri, poate cel mai mare dintre toți. El e șeful întregei școli vechi din Italia; el e pentru școala aceasta, ce a fost Josquin pentru școala Flamandă, Durante pentru școala modernă, Haydn pentru muzica instrumentală. El luă un subiect de cânt și îl dezvolta după toate regulile artei cu o melodie elegantă și într'un

til nobil și măreț. Mai cu seamă grația, naiestatea ce a pus în compunerile sale, împreună cu justețea modulațiunei, au fost caracterele muzicei lui. Nimic nu e mai măreț și mai plăcut de cât stilul lui, când e executat cu gust și cu pricepere. Au trecut mai bine de două veacuri și jumătate dela moartea acestui patriarc al armoniei, și compozițiile lui cele frumoase se execută și acum în toate zilele la Roma și în orașele principale ale Italiei.

Cele 200 de opere ale lui Palestrina cuprind liturghii, imnuri cu 5 și 6 voci, lamentații, litanii, un *Magnificat*, un *Stabat Mater*, toate clasice în Italia și Germania, mulțumită ediției complecte făcută de abatele Baini.

DURANTE

(1684-1755)

Neapolitan cu puțină avere, Francisc Durante se sili să ajungă compozitor formalist de muzică religioasă fără să iasă din regulele adoptate și fără să 'și ia pornirea originală care e proprie geniului. Observator scrupulos al datoriilor sale de profesor la Conservatorul din Neapol, se înconjură de elevi silitori

dintre cari cei mai mulți ajunseră maeștri eminenți. Succesor al lui Porpora la direcția conservatorului din Loreto, el abia câștiga 40 franci pe lună. Pios și modest în gusturi, el strânse cum puțu bani și făcu în mahalaua unde se născuse o capelă de onoare archanghelului Gabriel. Operele sale muzicale sunt toate religioase și sunt compuse într'un stil maiestos.

GRETRY

(1741-1813)

Andrei Gretry a crescut printre copiii din cor dela colegiala din Liéges în Belgia, unde tatăl său era „primă violină". El ceru lui Dumnezeu, în ziua primei comuniuni grația să moară îndată, dacă nu-i era dat să fie toată viața om cinstit și distins în profesiunea sa. Impins de influența secretă a geniului său, se duse la Roma la vârsta de 18 ani, ca să urmeze lecțiile maeștrilor curței italiene.

Profesor de cânt la Geneva, el strânse câteva parale cu speranța să se stabilească la Paris și să cucerească acolo gloria.

Ani îndelungați, fu crud încercat, ca toate talentele necunoscute.

GRETRY (1741—1813)

Succesul muzicei sale vorbite, ușoară și sensibilă în *Huran* piesă cu cuvinte de Marmontel, îi asigură reputația și criticii îl lăudară fără ocol.

Adevărul i se păru cel mai bun mijloc să producă efect.

— Muzica mea zicea el, nu e așa de energică ca a lui Gluck, dar o cred mai adevărată. Am căutat să dau accentul adevărului, pe care l-am strecurat mai adînc în inimile oamenilor.

Succesul îi încoronă mai mult de 30 de partiții și mai cu seamă *Lucile*. Dintre toate operele, cea care a avut mult succes și care a rămas și până azi e *Richard Inimă de Leu*.

MOZART

(1756-1791)

Artistul superior pe care îl chema Mozart s'a născut la Salzburg.

De când era de trei ani, urma cu luare aminte lecțiile de clavecin ce 'i dădea surorei sale mai mari, tatăl său Leopold Mozart, maestru de capelă la episcopia din oraș.

Pentru el fu jucărie să învețe elementele muzicei și toate exercițiile pe cari nu le pot suferi elevii cei mai serioși.

MOZART (1756–1791)

Compozitor precoce, el cântă menuete și arii compuse de el, pe cari primii săi biografi le-au culeș — sunt 22 — și cari arată adâncimea geniului său din copilărie.

Când era de cinci ani sfârși un concert a cărui execuție smulse lacrimi de bucurie și de admirație tutulor amicilor familiei.

Matematicile îi plăcură așa de mult, în cât umplea de cifre zidurile și dușumeaua din odaie fără ca acest studiu abstract să-i atingă dragostea ce avea în inimă. In loc să se glorifice cu laudele maeștrilor săi, el îi întreba cu nevinovăție:

— Mă iubiți?

Și se întrista dacă nu-i răspundeau îndată: da.

Leopold Mozart, încredințat că providința îi impusese o misiune mare dându-i un fiu așa de minunat înzestrat, făcu toate sacrificiile ca să o îndeplinească.

In 1762 duse pe Mozart la Munich și la Viena, împreună cu sora lui care avea o voce prea frumoasă, ca să câștige cu talentele copiilor săi cu ce să le plătească educația.

Impăratul Francisc I dădu *copilului fermecător* fel de fel de daruri, după ce il

puse să cânte pe un clavir pe ale cărui clape pusese un cearșaf.

El îi dădu o haină brodată cu aur la fel cu a arhiducelui și îl lăsă să se joace cu tânăra ducesă, viitoarea regină a Franței.

Fără să ia lecții vre-o dată, Mozart învață singur să cânte cu vioara și cântă admirabil într'un concert.

Supus tot-d'auna tutulor dorințelor tatălui său, muncea cântând pretutindeni.

La Paris știm entusiasmul lui Ludovic XV, al reginei și al fetelor lor care îl puseră cu ele la masa regească, fără a'l ajuta însă cu bani, căci iacă ce scrie tatăl său:

— „Dacă toate sărutările ce primește fiul meu ar fi bani de aur, nu am avea a ne plânge. Din nenorocire otelierului și birtașului nu-i putem plăti cu sărutări".

La Londra după ce execută la prima vedere pasagii din operele lui Bach și Haendel, dobândi dela regele George III un dar de 80 de guinei și câștigă și ceva din concertele ce dădu.

In Holanda era să piară împreună cu sora sa din pricina unor friguri.

După ce umblă trei ani prin Franța și Elveția, se întoarse la Viena unde compuse, după dorința împăratului Iosef II,

muzica unei opere, *Finta semplice*, pe care necazul celor geloşi o făcu să nu poată fi jucată, dar se mângâie scriind o liturghie pentru patru voci şi orchestră, care se cântă în faţa Curţei.

La sfârşitul anului 1769, după ce studiă limba italiană, trecu prin Italia, unde cei mai celebri maeştri îl numiră *ilustrul maestru, divinul Saxon*, şi blânda *lebădă din Salzburg*.

In timpul săptămânei sfinte în Roma, la capela Sextină, auzi *Miserere* de Allegri, de pe care nu era voie a se lua copii, şi îl însemnă tot în fundul pălăriei, aşa că îl reproduse întreg.

Mai reproduse pe din afară o liturghie pe care o auzise la Sfântul Petre.

El fu apoi numit de Papa *Cavaler al Pintenului de aur*, fu acoperit de onoruri, dar păstra o simplicitate admirabilă, rugând pe mama sa să se roage la Dumnezeu pentru succesul operei sale *Mitridat*, care avu 22 de reprezentaţii la Milan.

Opera *La Finta Giardiniera* îi asigura şi mai mult gloria, dar bani nu-i aduse.

Ii fu peste putinţă să dobândească locul de maestru de capelă în oraşul său natal, şi cel de director al concertelor

dela curtea Bavariei, plătite numai cu 1000 de franci.

Se duse la Paris cu mama lui, cu gând să câștige ceva, dar găsi numai dușmani și abia putu da câteva lecții.

Iată ce scria tatălui său:

„De ar fi aci cineva care să aibă urechi să audă, inimă să simtă, și numai puțină ideie de artă, m'ași mângâia de toate necazurile, dar oamenii cu cari mă aflu sunt niște brute, în ceeace privește muzica...

„Mă gândesc mereu la Dumnezeu, îi recunosc a tot puternicia, mă tem de mânia lui, dar îi cunosc bunătatea, mila, îndurarea către creaturile sale; el nu lasă nici o dată pe cei supuși lui.

„Dacă lucrurile vor merge după voia lui, atunci vor merge și după voia mea.

„Îl rog în toate zilele să mă îngăduie a persevera, ca să fac onoare națiunei germane, să câștig mulți bani ca să pot să vă ajut, să ne strângem într'un cuvânt la un loc, și să ne petrecem restul zilelor în bucurie și pace".

Spre culmea nenorocirei, mama lui Mozart muri la Paris, și, după ce o îngropă, se întoarse la Salzburg ca să mângâie pe tatăl său.

Încercările însă nu aveau să se sfâr-

șească, ca și cum erau menite să-i purifice Geniul.

In 1779, la vârsta de 25 de ani, primi funcțiunea de organist al catedralei.

Succesul operei sale *Idomeneus*, pe care o considera ca pe una dintre cele mai bune lucrări ale sale, îl stabili la Viena unde mai dădu lecții și concerte prin subscripții, sterpe îndeletniciri care nu se potriveau cu talentele sale.

Insurat cu Constanța Weber, femee cu mult bun simț, plăcută și cum se cade, cu care avu șase copii, se puse pe lucru cu multă ardoare și compuse nemuritoarele capo d'opere: *Don Juan*, *Nunta lui Figaro*, *Flautul fermecat*, *Clemența lui Titus* și *Requiem*.

Inlesnirea sa de compunere era minunată: în ajunul reprezentărei lui Don Juan nu scrisese încă uvertura. O scrise în trei ceasuri, și copiștii abia avură vreme să prescrie părțile pentru orchestră.

Fără repetiții, împărți foile încă umede muzicanților și îi puse să execute la prima vedere această simfonie, care-transportă de entusiazm pe toți auditorii.

Haydn a spus de el, cu acest prilej:

— Tot ce știu și pot afirma, e că Mozart e cel mai mare compozitor al epocei noastre.

Mozart a murit la vârsta de 36 de ani, dar a lăsat posterității 800 de compoziții care îl fac să fie considerat ca un maestru unic și superior în toate genurile.

Ca pianist, el întrecu pe toți pianiștii din timpul său, și în așa chip în cât ei atribuiau dibăcia lui unui inel magic pe care îl purta în deget.

Auzind de aceasta el scoase inelul, și nu-l mai purta, dar cânta firește tot așa de bine. Mai cu seamă mâna stângă avea un joc de o iuțeală necomparabilă. El cânta îndată ce-l ruga cineva și răspundea cu spirit criticilor pretențioase.

Odată împăratul Iosef II îi zise despre o compoziție:

— Prea e savantă pentru noi; prea sunt note multe în ea.

Mozart răspunse:

— Sire, sunt atâtea note câte trebuesc.

Corespondența lui Mozart, publicată mai târziu, face să se cunoască bine inima lui bună, dragostea de familie, devotamentul către prieteni. In ea se vede idealul lui creștin care nu-și murdărește geniul prin opere ușoare și nu caută inspirație de cât în sentimentele cele mai nobile.

BEETHOVEN

(1770—1827)

Nici un maestru n'a avut viaţă aşa de dareroasă şi caracter mai ciudat ca Ludovic Van Beethoven, născut la Bonn, în Germania.

Cu toată dispoziţia lui pentru muzică, el începu să studieze pianul fără gust şi numai ca să nu-l mai bată tatăl său, cântăreţ bun şi băutor de frunte.

Mama sa nu pare să fi exercitat vreo influenţă bună asupra copilăriei lui. O dată îi strivi un paianjen pe care îl domesticise el şi care sta lângă dânsul când cânta din vioară. Beethoven de mânie sparse vioara.

Mai mulţi muzicanţi, şi Curtea, îl ajutară să aibă şapte profesori şi, cu uşurinţa lui uimitoare de pricepere şi de învăţătură, când era de 12 ani, execută operele cele mai grele ale lui Bach şi Haendel, autorii pe cari îi iubea el mai mult.

Mozart, când îl auzi cântând zise:

— „Băgaţi de seamă; de tânărul acesta veţi auzi vorbindu-se odată".

Viitorul i se deschidea destul de frumos, când o crudă infirmitate — pier-

BEETHOVEN (1770 – 1827)

derea auzului — îl cufundă într'o întristare fără leac.

Surd la 38 de ani, fără speranță de vindecare, își făcu testamentul, din care unele pasagii erau foarte ciudate.

Iată ce zicea:

— Oameni cari mă credeți plin de ură, misantrop, voi nu știți cuvintele tainice care mă fac să par astfel. Eram pornit din copilărie spre sentimentele bine-voitoare, ba chiar mă simțiam pornit să fac fapte bune. Dar gândiți-vă că de șase ani mă aflu într'o stare de sănătate, că legănat din an în an de speranțe de vindecare, văd totuși că e în zadar.

„Eram născut să trăesc în societate, dar am fost silit să o părăsesc din pricina surzeniei.

„Nu fiți supărați pe mine; aș vroi să trăesc cu voi dar cu nu pot petrece în societate, căci cum mă apropii de cineva, tremur că îmi va băga de seamă infirmitatea.

„Iar când îndrăznesc să mă duc unde e lume, la ce mâhnire mă expun când vre unul ce se află lângă mine aude cântând un cioban și eu nu-l aud...

„O, oameni cari veți citi aceste rânduri odată, gândiți-vă ce nedrepți ați fost cu mine sau nenorocirea mea".

Înșelat într'un chip nedemn, într'un plan de căsătorie, mâhnit, de purtarea unui nepot pe care îl crescuse cu cea mai mare grijă, Beethoven era tipul omului excentric.

Ajunse așa de distrat, în cât intra în restaurante să mănânce și eșea fără să fi cerut de mâncare.

Nu putu găsi nici o locuință în mijlocul Vienei, din pricina obiceiului ce avea de a umplea zidurile cu cifre și scândurile de apă, spălându-se toată ziua.

Când era supărat își tiraniza prietenii și pe executanți în concertele ce da.

Era totdeauna gata a se pune pe sine în evidență și foarte lacom de bani, ceea ce făcu să nu fie fericit în gloria lui.

Era foarte religios.

In capul mai multor partiții pusese dedicații lui Dumnezeu, căci el prețuia muzica drept interpretul omului pe lângă Creatorul său.

Măreața sa *Sub tuun praesidium* e o dovadă de devoțiune mare către Sf. Fecioară.

D. d'Ortigues judecă astfel caracterul special al inspirației lui Beethoven:

„Să mai vorbim oare de imnul sublim pe care toate puterile firei, pe care toate

fiinţele îl adresează lui Dumnezeu în simfonia pastorală *După furtună?*

„Noi nu ne-am întors nici o dată dela o simfonie executată la Conservator fără a ne simţi inima mai largă, fără a ne afla mai desfăcut de lucrurile de pe pământ şi mai ridicaţi către lucrurile sfinte.

„Spiritul religios, Beethoven l-a arătat într'o operă *Fidelio* în *corul prizonierilor* plină de o pioasă suavitate şi *în scena închisorii* aşa de teribilă şi de funebră, precum şi în compoziţiile sale cele mai uşoare".

Operile lui Beethoven coprind 16 de sonate, 19 simfonii, 17 quataruri, 16 trio, 3 quintete, un septuor, o liturghie în *re* cu cor dublu, un oratorio al lui *Crist în muntele Măslinilor*, un *Sub tuum*, un *Tractat de armonie şi de compoziţie*, operele *Fidelio*, *Egmont*, *Prometeu* şi *Ruinile Atenei*, 11 uverturi şi un mare număr de cântece, valsuri, menuete şi fantazii.

AUBER

(1782—1871)

Fiul unui negustor de stampe din Paris, Auber se născu la Caen şi nu vru să intre în negeţul tatălui său, ca să se poată consacra numai muzicei.

AUBER (1782—1871)

Vioiciunea spiritului său și farmecul primelor sale romanțe îi dobândiră repede o oarecare celebritate în saloanele pariziene.

Deosebit de alți artiști care se grăbesc să producă mereu și mult el făcu studii solide și lungi sub direcția lui Cherubinii, și tocmai după ce împlini 31 de ani începu a-și reprezenta operele comice.

Măsura geniului său a dat-o cu *Mutu din Portici*, operă în 5 acte. Ea e cea mai bună operă a sa, cu o inovație cutezătoare, aducând în scenă o fată mută și traducând prin expresia, sau mai bine prin limbagiul muzicei sentimentele pe care Fenela le exprimă numai prin gesturi.

Compozițiile următoare: *Logodnica*, *Fra Diavolo*, *Calul de Bronz*, *Filtrul*, *Jurământul*, *Dominul negru*, *Lacul Zânelor*, *Zonetta*, *Diamantele coroanei*, *Haydeea*, și altele multe îl făcură să fie numit director al Conservatorului din Paris.

Om muncitor și cu rânduială, el cânta în toate diminețile la pian un andante despre care zicea că e rugăciunea sa.

PAGANINI

(1784—1840)

Genovezul Nicolae Paganini se născu admirabil înzestrat pentru studiul viorei și se puse pe lucru cu o pornire și o statornicie neobosită.

Primele sale opere aveau în ele așa de mari greutăți în cât nici el nu le putea învinge de cât după ce făcea exerciții mai multe ceasuri.

O mare parte din viață și-o petrecu umblând prin orașele mari din Italia, Germania și Franța, unde fu pretutindeni primit cu entuziasm.

Nenorocita patimă a jocului de cărți îi slăbi sănătatea. Ajunse să piardă și să amaneteze toate juvaericalele și chiar instrumentele de muzică de mare valoare pe care le primise dar de la prieteni.

Ușurința neauzită cu care executa Concerte întregi pe coarda a patra a vioarei, a făcut să se creadă că s'a dedat la magie; dar n'avea alt secret de cât organizația lui deosebită, ajutată de o muncă îndelungată.

Caracterul său mândru îl făcu să aibă mulți dușmani, în vreme ce ușurința purtărei sale îi deznădăjduia prietenii:

El lăsă o avere de 2 milioane, câștigată cu vioara.

PAGANINI (1784—1840)

WEBER

(1786—1826)

Baronul de Weber s'a născut la Hutin, un oraș modest din ducatul de Holstein.

Dispozițiile sale naturale fură cultivate cu cea mai mare grije și curând el ajunse a fi îndemânatic în toate artele frumoase. Pianul, cântul, desenul, aquarela și gravura cu apă tare îi luară tot timpul.

Dar bunul său geniu îl duse încet, încet spre aprofundarea studiului mùzicei.

Dela vârsta de 14 ani își văzu opera *Sylvana* aplaudată la Viena, la Praga și chiar la Petersburg.

El nu fu însă mulțămit de succes și refăcu partitura toată cu multă grijă.

Compoziția lui, *Petre Schmoll*, a cărui uvertură a rămas vestită, i-a fost inspirată de un articol de ziar.

El fu director de muzică în teatrul din Breslau, și învăța arta de a mânui orchestra și a conduce corurile. La ducele de Wurtemberg putu publica un mare număr de sonete pentru pian, o dramă lirică, concerte, simfonii și uverturi.

La Dresda, Weber pregăti capo d'opera care îl puse în primul rând printre muzicanții acestui veac. *Freyschülz* se numește această operă.

WEBER (1786—1826)

Uvertura, valsul, rondoul, corul vânătorilor și cavatina Anetei au rămas populare. A mai scris *Preciosa*, *Euryantha* și *Oberon* care îl costă viață și îl îngropă într'un fel de triumf la Londra, a cărei climă nu-i pria, căci el suferea de piept.

Paniștii datoresc lui Weber bucăți incomparabile, ca *Invitația la vals*. *Mișcarea perpetuă*, bucăți însă cari impresionează mai mult imaginația de cât mișcă inima.

ROSSINI

(1792—1868)

Geniul cel mai înzestrat de Providință, îmbrățișează de obicei numai o specialitate în care excelează și nu caută să iasă din geniul său.

Printr'un privilegiu admirabil, autorul *lui Moise*, al *Bărbierului din Sevila*, și al lui *Wilhelm Tell*, a produs capo d'opere în ordinul tragic, în ordinul comic și chiar în cel religios, întrunind aptitudinile cele mai deosebite și mai opuse.

Rossini se născu la 19 Februarie 1792 într'un orășel din Statele romane, la Pesaro, unde tatăl său era trompet și inspector al măcelăriilor. Mama sa, Ana

Giudarini, femeie de o rară frumusețe și cu un caracter nobil, îl legăna cântându-i minunat grațioase cântece, fără să fi învățat muzica.

Ea știu a inspira fiului ei așa de mare iubire, în cât el mai târziu nu o pomenea odată fără să i se umple ochii de lacrimi.

Veselia și fericirea sălășluiau în această fericită familie, când trupele republicane năvăliră în Italia și se opriră la Pesaro. Amăgit de ideile revoluționare, trompetul se compromise făcând demonstrații, și fu închis. Soția sa se duse la Bolonia cu speranța de a găsi un mijloc să-și câștige viața și să-și crească băiatul.

După ce îl încredință îngrijirilor unui cântăreț, ea intră cântăreață într'o trupă și umblă prin bâlciuri dând reprezentații. După un an de închisoare, veni și soțul său și se angajă și el ca prim corn în orchestra teatrului de bâlci.

In timpul acesta, Ioachim Rossini învăța carte, dar fără a mulțumi pe profesori, căci era ușuratic și leneș.

Văzând așa, tatăl său îl dădu la meșteșug la un fierar, unde vedea de foale toată ziulica.

Pedeapsa asta îi fu de folos, căci se rugă de tatăl său să-l ierte, făgăduind că se va pune pe învățătură.

ROSSINI (1792—1868)

La vârstă de 10 ani, începu a-şi câştiga viaţa şi îşi ajuta şi familia, cântând cu vocea sa delicioasă în biserici.

Primele sale compoziţii fură mici duori pentru două cornuri pe care le executa el şi cu tatăl său, spre marea bucurie a mamei lui, pe care o boală de gât o opreă să mai cânte.

In sfârşit, Rossini, intră în liceu, unde fu foarte iubit de un celebru călugăr franciscan, Stamilos Mattei, profesor de muzică, care îl ajută mult.

In ceasurile libere, Rossini studia pianul, vioara, violoncelul, citea partiţiile maeştrilor vechi şi analiza cu răbdare operele lui Haydn şi Mozart.

Când eşi din liceu, compuse *Moartea lui Orfeu*, cântată anuală ce se cerea elevului celui mai bun, şi pe care autorităţile comunale, puneau să o execute a chip solemn.

Acest succes îl hotărî să scrie muzică pentru teatru.

Aşa începu şirul celor 37 de opere cari poartă numele său.

Prima sa operă scrisă fu *Tancredi*, a cărei reprezentaţie fu un eveniment la Veneţia şi pe urmă la Paris.

In această operă nesfârşitele recitative ale şcoalei vechi se aflau înlocuite cu

melodii vesele și grațioase, în vreme ce o puternică orchestră acompania pasajele de declamație lirică.

Bărbierul din Sevila, subiect pe care mai tratase și Paisielo, îl compuse în 13 zile. După ce se jucă de câteva ori, mulțimea entuziazmată însoți pe Rossini în triumf până acasă, cu facle. Prima reprezentație fusese fluerată.

Averea începu a-i zâmbi numai mai târziu, când publică *Moise*, care îi aduse 1200 franci.

Iată ce zice biograful său Azevedi de această compoziție:

„Această bucată e de o mărire, de o putere necomparabilă. Toate părțile artei compozitorului sunt tratate în ea cu o superioritate strălucită. Unde au fost voile mai bine întrebuințate, unde a avut orchestra mai mult relief, mai mult interes, mai multă claritate fără a ești din rolul său? Unde se găsește mai multă invenție melodică, mai fericite combinări de armonie, de accente juste, de culoare și poetică și adevărată, o mai măreață arhitectură muzicală și o mai puternică expresie? Nicăeri, aceasta o putem afirma".

În sfârșit mintea îi fu cuprinsă de ideia

de a face muzica pe un libret care ar avea de subiect Wilhelm Tell.

El dorea să exprime tot de o dată ardoarea patriotizmului înăbușit de tiranie, iubirea de tată, dragostea de fiu, accentele desperării, dulceața vieței dela țară, beția războiului pentru apărarea căminului și menținerea libertății.

Publicul aștepta cu nerăbdare nespusă opera promisă.

Wilhelm Tell se reprezentă la 3 August 1829 și fu repede considerat ca *opera operelor*, după cum *Don Juan* e opera operelor vechi.

Într'adevăr această operă e de o rară frumusețe.

Rossini era de 37 ani când ajunse la apogeul gloriei cu *Wilhelm Tell*, a cărui proprietate o vându editorului Toupeno cu 24000 franci, și se lăsă de teatru, se crede pentru că nu spera să facă ceva mai bun.

Treisprezece ani nu mai dădu nimic la lumină, apoi apăru renumitul *Stabat Mater*, urmat de alte bucăți religioase.

Rossini muri în Franța, în vârstă de 76 ani.

B A C H

(1685—1750)

Ion-Baptistin Bach se trăgea dintr'o familie de muzicanți cu merit din Germania. El se născu la Eisenach, în marele ducat de Saxa-Weimar. Rămânând orfan la vârsta de zece ani, primi lecții dela fratele său Ion-Christof, organist la Ordroff.

Timp de șase luni el prescrise, în taină, la lumina lunei, o culegere din operele maeștrilor epocei pe care ai lui nu voiseră să i le comunice de bună voie.

Fratele său murind, el fu silit să-și câștige hrana și să-și sfârșească educația singur. Fu pe rând corist în biserică Sf. Mihail din Luneburg, elev în gimnaziul din acel oraș, violonist la curtea din Weimar, organist la Amstadt, maestru al concertelor ducelui de Saxa-Weimar și director de muzică la școala Sf. Toma din Lipsca.

Ca organist, se bucură de o reputație rară, care îl făcu să fie foarte apreciat de regele Prusiei Frederic al II-lea.

Puțin dornic a transmite posterității admirabilele sale improvizații el se mulțumea numai a-și încânta auditorul.

BACH (1685—1750)

Totuși a lăsat un mare număr de compoziții religioase, oratorii, bucăți de orgă și altele.

Acest artist a avut 20 de copii din două căsătorii. Patru fii ai săi păsiră cu demnitate pe urmele lui și produseră opere foarte stimate.

GLUCK

(1714—1787)

Christof-Wilibald-Gluk, fiul unui intendent de vânătoare al prințului de Lobkowici, în Palatinat, vecin cu Bohemia, studia la iesuiți cântul, violina, clavecinul și orga.

Când eși din colegiu, la vârsta de 18 ani, începu a-și câștiga pânea cântând din gură și din instrumentele ce învățase, prin biserici.

Prin protecția prințului de Melz, el își complectă educația muzicală cu maeștrii cei mai renumiți și vizită orașele principale din Europa înainte de a opera o fericită revoluție în sistemul dramatic.

„Imitarea naturei, zice el, e ținta comună ce trebue să urmărească poetul și muzicantul; aceasta am urmărit și eu.

„Am vrut să reduc muzica la adevărata ei funcțiune, aceia de a secunda poezia

spre a întări expresia simțimintelor și interesul situațiilor, fără a întrerupe acțiunea și a o răci prin lucruri de prisos.

„Am crezut că muzica trebue să adaoge poeziei, ce adaogă unui desen corect și bine compus, vioiciunea culorilor și acordul fericit al luminelor și umbrelor cari servă să însuflețească figurile fără a le strica contururile.

După acest minunat program el compuse un mare număr de opere dintre care patru vor rămâne nemuritoare: *Orfeu*, *Alcest*, *Ifigenia în Aulida* și *Ifigenia în Taurida*.

Susținut de regina Maria-Antoaneta, de spiritualul abate Armand, fu înconjurat de un cortegiu de admiratori carora lumea le zice *gluchiști* în vreme ce *dușmanii* săi, cari luaseră partea rivalului său Piccini, se intitulau *picciniști*, sub direcția lui Marmontel. La Harpe și Diderot, amători pasionați ai muzicei italiene.

Ei mustrau pe Gluck că sacrifică melodia armoniei, dar partizanii declarau cu dreptate că frumoaselor cântece ale lui Piccini le lipsea expresia și astfel nu erau o muzică bună dramatică.

Cele două școli făcură marea greșală că învrăjbiră doi oameni înzestrați cu

GLUCK (1714—1787)

merite deosebite dar superioare fiecare în felul său.

Gluck a lăsat și opere religioase: un *gloria*, un *sanctus* și un *De profundis*.

HAYDN

F. I. Haydn, născut 1 Aprilie 1732, mort la 31 Maiu 1809, era al doilea din douisprezece copii ai unui sărac meșter căruțaș. De timpuriu dădu dovezi de mare talent muzical. Glasul lui frumos de sopran, făcu să fie angajat ca solist la biserica Sf. Ștefan din Viena, unde primi cele d'intâiu noțiuni de vioară și pian. Fără să aibă măcar vre-o ideie despre legile armoniei, copilul compuse mai multe bucăți muzicale. După câtva timp sosi și fratele său Mihael, care, primind câteva lecții de cânt, ajunse să-l înlocuiască. La vârstă de 18 ani Haydn se văzu pe drumuri, fără alte resurse de cât vre-o două lecții rău plătite. După multe suferinți îndurate, ajunse prin protecție să capete un post de director al unei capele.

Muzica lui e dulce, duioasă, uneori de o veselie naivă senină, care te mișcă până la lacrimi. Dar marele merit al lui Haydn constă în aceea că a știut, — din instru-

HAYDN

mentele cari odinioară aveau numai roluri secundare în orchestră, — să facă instrumente cu roluri principale, în sensul că fiecare instrument își are muzica, aria lui specială, așa că multe din concertele sale sunt opere în cari în loc de cântăreți, vorbesc instrumentele.

Haydn a lăsat o mulțime de lucrări, concerte, simfonii, oratorii.

HAENDEL

George Fr. Haendel, născut la 23 Februarie 1685, mort la 14 Aprilie 1759. Talentul muzical se manifestă foarte de timpuriu la tânărul Haendel, însă tatăl său bărbierul-chirurg Haendel, se opuse mult timp pornirilor muzicale ale fiului său. Abia după mijlocirea unui înalt personagiu care-l auzise cântând, tânărul primi autorizația de a lua lecții de muzică dela organistul Zachau. La vârsta de 11 ani Haendel fu dus de tatăl său la curtea din Berlin, unde copilul uimi pe cei mai buni muzicanți, prin ușurința cu care improviza. La 1702 tânărul muzicant se înscrise ca student în drept, conform dorinței, tatălui său, însă puțin după aceea căpătă locul unui organist. După un an avu prilejul de a vizita orașul

HAENDEL

Hamburg, — pe atunci cel mai muzical oraș, din Germania, — și se împrieteni cu H. Mattheson, un bărbat care știu să aprecieze geniul muzical al lui Haendel. Puțin după aceia însă, în urma unei neînțelegeri, compozitorul avu cu noul său prieten, un duel care era să-l coste viața. Cât stătu în Hamburg, Haendel scrise patru opere cu texturi italiene „Almira", „Daphne", „Nero" și „Florindo".

Haendel călătorii prin Italia și compuse aici două opere: „Godrigo" și „Grippina". Mergând la Roma scrise două oratorii, și făcu cunoștință cu toți muzicanții Italiei.

Chemat la Londra compuse opera *„Il pastore fido"*, și puțin după aceia *Tesco* cari avură puțin succes. In schimb însă un Tedeum nou compus într'un foarte scurt timp îl ridica în ochii englezilor și regina Ana, îi acordă 200 de funzi anual. De o activitate prodigioasă, Haendel scrise o mulțime de opere, oratorii și concerte; însă abia cu opera *Messia*, reuși să câștige întregul public de pe atunci. Cele mai mari lucrări au fost săvârșite de Haendel la vârstă dela 56 la 66 de ani. Ultimul concert dat de dânsul, a fost concertul *Messia* dat cu opt zile înaintea morței lui.

Englezii recunosc în Haendel, — de și e de origine germană, — pe cel mai mare compozitor al lor.

După moartea lui s'au format societăți cari să urmărească tipărirea lucrărilor sale: în Germania „*Die Haendel-Gesellschaft* și în Englitera „*Haendel Society*". Aceste societăți au tipărit vreo 36 de volume din lucrările muzicale ale marelui compozitor.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII SF. ÂRȘIT IAȘI

Din Catalogul „Bibliotecei pentru toți"

Andreiew Anatema. Piesă . . . . . 684—5
" Gândirea, nuvelă 454
" Râsul roșu. Povestire de război . . . . . 517—517 bis
" Spionul. Viziuni 359
Annunzio. Martirul, nuvele 570
" Pământ virgin, nuv. și schițe 873
Arcaș N. Ocnașul, roman partea I 1027-29
" " " partea II 1070-72
" " " sfârșit 1092-94
Aslan G. Educația prin sine însuși 787-8 bis
Bacalbașa A. Moș Teacă . . . . . 554—5
Balzac. Eugenia Grandet. Roman 527—29 bis
" Femeia la 30 de ani (roman) 881-83
" Moș Goriot (roman). Traducere de H. Lecca . . . . . 832—34 bis
Bănățeanu Popovici. Din viața meseriașilor, nuvele . . . . . 23—4
Beaude și Pecaut. Convorbiri despre artă I 50
Beaude și Pecaut. Convorbiri despre artă II 56
Bazin René. Povești duloase . 508—508 bis
Beaumarchais. Bărbierul din Sevilla. Teatru . . . . . 492—492 bis
Bender H. Istoria Literaturii Române. Traducere de I. Cuțui . . . . . 945—46
Benjamin Const. Adolf. rom. 767—767 bis
Benoit Pierre. Atlantida roman, trad. de C. Zamfirescu . . . . . 1106—1109
B. de St. Pierre. Paul și Virginia (roman) . . . . . 96—7
Block M. Mamele celebre 123
Bolintineanu D. Elena; roman . . . 243—5
" Manoil, roman . . 202—3
Bourget. André Cornelis, roman, cu ilustrații în text . . . . . 789—91
Boussenard. Zece mii de ani într'un bloc de ghiață . . . . . 619—619 bis
Brătescu-Voinești Neamul Udreștilor 668
" " **Vlăhuță și Caragiale:** nuvele 1.00

Brett Harte. Poveşti din ţara aurului . 695
Buna cuviinţă. . . . . 385—7 bis
Burnet Fr. Micul Lord, traducere de Iosif Nădejde, povestire pentru copii, cu ilustraţii . . . . . 747—8 bis
Caillavet şi Des Flurs. Amorul veghează (comedie) . . . . . 463-463 bis
Caragiale I. L. Schiţe uşoare 58
" Notiţe literare . . . 121—2
Carlyle. Muncă. Sinceritate 660—660 bis
Cazaban Al. Oameni cum se cade. Nuvele şi schiţe 709
Cehov A. Farmacista 895
" Nuvele 434
Cervantes. Don Quijotte 218
Chateaubriand. Atala, René . . . . 548—9
Cicerone, Cuvântarea despre M. Marcellus 962
" Despre bătrâneţe 339
" Pro Millone . . . . . 967—68
" Despre prietenie 107
" Catilinarele . . . . . 803—4
Collodi. Păţaniile lui Vasilache. Volum cu peste 200 figuri . . . . . 837—839
Colomb. Istorioare pentru copii 17
Conan Doyle. Aventurile lui Sherlock Holmes 311
" Alte aventuri 360
Conta Vasile. Teoria Fatalism. 888—89 bis
Coppee Fr. Poveste tristă . . . . . 103—4
" Prietene 52
" Vinovatul, roman . . . 781—4
" O tinereţe întreagă, roman 1082—84
Corneille. Cidul, traducere în versuri de St. O. Iosif 654
Cornelius Nepos. Căpitanii străluciţi ai neamurilor străine . . . . . 964—66
Coşbuc G. Antologia sanscrită 285
Courteline George. Liniştea casei, Taina familiei comedii trad. de I. Basarabescu 1105
Creangă I. Povestiri I 28
" Moş Nichifor II 29
" Stan Păţitul III 30
" Harap Alb IV 31
" Amintiri din copilărie V, VI 32-3
Daudet Alphonse. Aventurile lui Tartarin din Tarascon 395
" Fromont şi Risler, roman de moravuri pariziene . . 851—4 bis
" Jack . . . 634—9 bis
" Piciul Petit-chose, celebru rom. 971—73 bis

1984

Demetrescu Tr. Cum iubim. roman 290-1
" Intime, poemă în proză 603
" Iubita 268
Demetrius V. Puterea vrăjilor Nuvele 825—825 bis
Dickens Ch. Noaptea de Crăciun Povestire . . . . . 312—312 bis
Dictionare: Francez-Român de Dr. Urechia . . . . . 166—75
" Julian-Român de E. Porn şi Alexandrescu-Dorna 720-31
" —Pentru explicarea cuvintelor radicale şi a zicerilor străine din limba română de S. & N. . . . . 927—31
Dostoiewski M. Nuvele 622
" Povestiri 42
" Precocii. Roman . . 460—1
" Suflet de copil, roman trad. de N. Daşcovici 509-510 b
Dulfu P. Legenda Ţiganilor 70
Dumas A. Fiul. Dama cu Camelii. roman . . . . . 280—2 bis
Eminescu. Poezii, ... 195—96
" Poveşti şi nuvele . . 278—9 bis
Esop. Viaţa şi pildele lui 486
Euripide. Ecuba. tragedie 302
" Ifigenia în Aulida trad. de P. Dulfu în versuri . . 408—9
" Ifigenia în Taurida trad de P. Dulfu în versuri 102-102 b.
Ferriere. Darvinismul 340
Filimon N. Ciocoii vechi şi noi, partea I roman . . . . . 80—1
" Idem partea II . . . . . 82—3
" Idem partea III 84
Flammarion Camille. Ce e cerul? Astronomie populară, cu numeroase figuri explicative . . . . . 357—9
Flammarion Camille. Ce e viaţa? . 315
" O călătorie în cer 266
Flaubert. Tre povestiri . . . . . 441—2
France Anat. Albina (Nuvele) 572—572 bis
" " Baltazar 708
" " Crima lui Sylvestru Bonard Roman . . . . . 939—41
" " Jocasta . . . 1030—1030 bis
" " Povestiri 493
Gane N. Nuvele. Vol. I. Domniţa Ruxandra, Fluerul lui Ştefan, etc. . . 305—6
" Vol. II. Petre Rareş, Duca, Bălaşa, Andrei Florea Curcanul 353—4 bis
Gârleanu Em. Odată, nuvele . 292—292 bis

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII IAŞI

Biblioteca pentru Toți

Guy de Maupassant

a iubit viața cu patimă, dar i-a cerut mai mult decât putea să-i dea. S'ar părea că genialul scriitor nu înțelegea sacrificiul, nu înțelegea jertfa întregii vieți omenești, pentru ceva ce cade în afară de ziua de mâine, într'un viitor depărtat. De aci disperarea lui și disprețul pentru sforțările noastre.

In romanul

O VIAȚA

desăvârșitul artist Maupassant zugrăvește viața unei femei delicate, deziluzia dragostei ei, cu o putere, cu o durere, care spun că însuși scriitorul suferia profund.

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI
14.972

M. LERMONTOV

UN EROU

AL

TIMPULUI NOSTRU

ROMAN

Tradus de B. MARIAN

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

24 JUL 1997

+ 2B 88 44
Imine Nicolò 29

+ 1B 1698
Le Fimi

— I 14 57
Bec-Ami

Au Mouchoir

+ IB 1860
Obito

CU VIOLENCE LIBRARY

CU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY